

GENI.SK Občianske združenie a Ako si zostaviť rodokmeň

Na začiatku bol blog Mareka Tettingera *rodokmen.ine.sk*, na ktorom uverejňoval svoje individuálne postrehy o začatí pátrania po svojich predkoch. Neskôr, začiatkom roka 2010, sa pripojil Juraj Snopek, ktorý mu občas poradil, čo vylepšiť v jednotlivých príspevkoch. Na týchto základoch vznikol web, ktorý sa snažil záujemcom o pátranie po svojich predkoch poradiť, ako na to, kde a čo hľadať, aké sú podmienky.

Redakčný systém blogu umožňoval vkladať komentáre k jednotlivým článkom a bolo vidieť, že čitateľov daná problematika zaujíma a komunikácia s nimi by mohla byť oveľa širšia. Tak vzniklo najskôr jednoduché fórum a keď bola zaregistrovaná doména *geni.sk*, na ktorú sa premiestnili všetky články, vytvorili sme zvlášť fórum k tejto stránke. To bolo v roku 2012. Dnes je na tomto fóre takmer 22 500 príspevkov vo viac ako 4 tisícach tém s viac ako 1700 registrovanými užívateľmi. Objektívne však treba povedať, že aktívnymi užívateľmi fóra sú zhruba dve stovky ľudí. K našim pôvodným článkom, ktoré tvoria kostru seriálov „*Ako zostaviť rodokmeň*“ a „*Urbáre, súpisy, sčítania*“, začali pribúdať články ďalších autorov, ktorí sa podelili o svoje skúsenosti s bádáním v jednotlivých archívoch, či vytvorili seriály o tereziánskom urbári, alebo o vojenských dejinách Slovenska v súvislosti s genealogickým bádáním. Ďalšími podnetmi na vytvorenie článkov sú najfrekvencovanejšie otázky na našom fóre. Články, ktoré prinášame, majú nevelký rozsah, no snažia sa čo najvernejšie podať reálie ktorémukoľvek amatérskemu bádateľovi.

Tak ako bola koncepcia fóra postavená na podobe českého fóra *genealogie.taby.cz*, tak podľa vzoru českých kolegov vznikol nápad občas sa stretnúť a vymeniť si skúsenosti. Najskôr to bola úzka komunita bratislavských užívateľov fóra, no neskôr sme začali usporadúvať dvakrát do roka celoslovenské stretnutia amatérskych genealógov, ktoré sa konajú buď v Bratislave, alebo uprostred Slovenska (Žilina, Zvolen), aby sme uľahčili prístup aj vzdialenejším kolegom. Na každé takéto stretnutie pozývame aspoň jedného odborníka na históriu alebo pomocné vedy historické, ktorý nám odprednáša vopred dohodnutú tému a následne sa rozprúdi diskusia k tejto téme a vymieňajú sa skúsenosti, postrehy, riešia sa praktické otázky jednotlivcov. Doteraz sa uskutočnilo 9 takýchto vcelku úspešných a podnetných stretnutí.

Aby sme mohli lepšie zabezpečiť organizačné, technické a administratívne

záležitosti súvisiace s našimi aktivitami, vzniklo občianske združenie *GENI.SK*, čo je jednak názov našej webovej domény a zároveň skratka oficiálneho názvu *Genealogický inštitút Slovenska*. Do vzniku združenia boli všetky aktivity financované prevažne Marekom Tettingerom. No po jeho vzniku sme na základe príspevkov členov a 2% z dane mohli začať financovať všetky naše domény a webhosting, zakupovať literatúru, ktorú si môžu naši kolegovia požičať, prípadne financovať ďalšie aktivity spojené s badaním po predkoch.

Ako prebiehala komunikácia s užívateľmi či už starého alebo súčasného fóra, všimli sme si jednu zásadnú vec. Prevažná väčšina začínajúcich bádateľov má takmer identické otázky alebo robia tie isté začiatocnícke chyby, ktoré urobila väčšina z nás. Najlepšie je učiť sa na chybách druhých a tak sme začali uvažovať o zhrnutí našich niekoľkoročných poznatkov do

ucelenej podoby – do knižného vydania. Všetko však bolo iba v rovine teoretizovania, nápadov, no realizácia sa vždy odsúvala do úzadia s pracovným vyťažením či rodinnými záväzkami. Až prišla ponuka z vydavateľstva IKAR, aby sme napísali knihu pre amatérskych bádateľov. Knihu, ktorá by v populárno-náučnom štýle priblížila akémukoľvek záujemcovi o poznanie svojich predkov „ako na to“ a – ako sa dnes vraví – „step by step“. Okamihom podpisu zmluvy s vydavateľstvom musela ísť bokom akákoľvek prokrastinácia. Termíny boli neúprosne, takže sme boli viacmenej nútení pracovať s vysokým nasadením, aby sme ich dodržali. Na jeseň roka 2017 tak uzrela svetlo sveta kniha *Ako si zostaviť rodokmeň* s podtitulom *Spoznajte históriu svojho rodu*. Jej cieľovou skupinou nebola odborná, ale – ako som spomenul – laická verejnosť. Navyše už dlhší čas na slovenskom trhu v porovnaní s českým prostredím takýto titul chýbal. O to viac, že odborná publikácia M. Šišmiša a kol. *Príručka ku genealogickému výskumu na Slovensku a v slovakickom zahraničí* je už dlhší čas vypredaná. Našu knihu uviedla do života vynikajúca slovenská herečka Božidara Turzonovová. Pôvodný náklad sa rozpredal takmer v priebehu troch mesiacov a začiatkom roka 2018 bola uskutocnená dotlač, čo svedčí o pomerne širokom záujme verejnosti o poznanie svojich predkov.

V súvislosti s vydaním knihy sme sa potom objavili častejšie vo všetkých typoch médií, kde sme sa tiež snažili poslucháčom, divákovi či čitateľovi priblížiť spôsob hľadania svojich predkov. Vydanie knihy znamenalo rozšírenie záujmu o poznanie svojich predkov, čo neodvodzuje-

me od počtu predaných kníh, ale podľa zvýšenej registrácie užívateľov na našom fóre po vydaní knihy.

Spopularizovať genealógiu ako takú medzi širokými masami by mohlo aj spracovanie a odvysielanie seriálu podobného, ako prebehol v Čechách na základe licencie TV stanice BBC s názvom *Tajemství rodu*. Bohužiaľ, tento projekt sa nepodarilo doteraz v slovenskej verejnoprávnej televízii presadiť. V Čechách po jeho odvysielaní tiež neskutočne narástol záujem o genealógiu. Veríme, že niekedy sa tak stane aj na Slovensku.

Juraj Snopek

Čo nového v DNA genealógii

KEILHOLZ, Martina. *Einführung in die DNA-Genalogie. Historie, Grundlagen und Anwendung*. In *Computer Genealogie. Magazin für Familienforschung*, 2018, roč. 33, č. 4, s. 6 – 11

V jednom z posledných čísiel nemeckého štvrťročníka *Computer Genealogie*, oficiálneho periodika Spolku pre počítačovú genealógiu, ktorý vychádza už 33 rokov, nás zaujal príspevok, ktorý zrozumiteľným jazykom oboznamuje čitateľov s vývojom genetického výskumu a aktuálnymi možnosťami využitia DNA testov genealógmi v Nemecku a anglicky hovoriacich krajinách.

Boom v DNA genealógii odštartoval v roku 2015 antropologický projekt USA, ktorý zhromaždil vzorky DNA od viac ako 300 000 ľudí zo všetkých kontinentov na zmapovanie migračných trás ľudstva. V Nemecku má DNA genealógia stúpajúcu tendenciu. Na rozdiel od USA, kde túto možnosť prijali s nadšením, je tu však prijímaná s istou opatrnosťou.

Na jeseň roku 2017 bola v Bratislave slávnostne uvedená kniha *Ako si zostaviť rodokmeň*. Záujem predčil očakávania a dielo v roku 2018 vyšlo opäť.